

Naam dienstonderdeel
Kennisgroep IB niet-winst
algemeen

Contactpersoon

5.1.2e
5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

Datum
15 juni 2018

Versienummer
1

Vraagnummer
18-202-0011

Datum vaststelling
18 juni 2018

Vastgesteld door
5.1.2e

Opdrachtgever
5.1.2e

Auteur
5.1.2e

Behandeld door
5.1.2e

Kopie aan
Kennisgroepleden
Lavaco IB
5.1.2e

Bijlagen

memo

Valt woonvorm gehandicaptenzorg onder verpleeg- of verzorgingshuis?

Casus

Bij belastingplichtige is in 67 Awr de ziekte 67 Awr vastgesteld. In de loop van 67 Awr is haar gezondheid zodanig verslechterd dat ze niet langer thuis kan wonen. Ze krijgt een indicatie van het Centraal Indicatiecentrum Zorg (CIZ) waarin staat dat ze aanspraak kan maken op zorg in de vorm van 'wonen met intensieve begeleiding en intensieve verzorging'.

Met ingang van 67 Awr gaat ze wonen in een woonvorm voor lichamelijk gehandicapten. In de woonvorm wonen 32 volwassenen met een lichamelijke beperking en/of niet aangeboren hersenletsel. Een locatie met 24-uurs begeleiding en een wakende nachtdienst.¹ Het zorgarrangement omvat:

- begeleiding groep – Klasse 07, zeven dagdelen per week;
- ZZP – ZZP 6 LG;²
- verblijf langdurig – KE zeven gem. zeven etmalen per week;
- vervoer bij dagbesteding – Ja.

Totdat belastingplichtige vertrok naar de woonvorm woonde ze sinds 67 Awr samen met haar partner. Met deze partner is een samenlevingscontract aangegaan. Op grond van artikel 5a, eerste lid, onderdeel b, van de AWR, zijn zij partners tot 67 Awr

67 Awr

Vraag

Kan de woonvorm voor lichamelijk gehandicapten worden aangemerkt als een verpleeghuis of verzorgingshuis in de zin van artikel 5a, zevende lid, van de AWR, zodat belastingplichtige en haar partner als fiscaal partner blijven aangemerkt na

67 Awr?

Antwoord

Ja. De partner van belastingplichtige heeft meer (medische) zorg nodig dan haar thuis geboden kan worden. De woonvorm biedt haar deze noodzakelijke (medische) zorg.

Beschouwing

¹ 67 Awr

² Beschermd wonen met intensieve verzorging en verpleging

Relevante wetsartikelen

Artikel 5a, eerste lid, AWR luidt als volgt:

Als partner wordt aangemerkt:

a. de echtgenoot;

b. de ongehuwde meerderjarige persoon waarmee de ongehuwde meerderjarige belastingplichtige een notarieel samenlevingscontract is aangegaan en met wie hij staat ingeschreven op hetzelfde woonadres in de basisregistratie personen of een daarmee naar aard en strekking overeenkomende registratie buiten Nederland.

Artikel 5a, zevende lid, AWR luidt als volgt:

Personen die partners waren op grond van het eerste lid, onderdeel b, blijven als partners aangemerkt nadat de in dat onderdeel bedoelde inschrijving op hetzelfde woonadres niet langer mogelijk is als gevolg van opname in een verpleeghuis of verzorgingshuis vanwege medische redenen of ouderdom van een van hen, zolang na het einde van die inschrijving op hetzelfde woonadres ten aanzien van geen van beiden een derde persoon als partner wordt aangemerkt. De eerste volzin vindt geen toepassing meer indien één van beiden door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de inspecteur laat weten dat zij niet langer als partners willen worden aangemerkt. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld ten behoeve van de uitvoering van dit lid.

Wetsgeschiedenis

Het zevende lid van artikel 5a AWR is in 2011 in de wet opgenomen. In de memorie van toelichting is hierover het volgende opgemerkt:

*"In artikel 5a, eerste lid, onderdeel b, van de AWR zijn voorwaarden genoemd op grond waarvan ongehuwd samenwonenden als partners kwalificeren. Eén van die voorwaarden is dat ze op hetzelfde adres in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens staan ingeschreven of staan ingeschreven in een daarmee naar aard en strekking overeenkomende administratie buiten Nederland. Een gezamenlijke inschrijving is niet langer mogelijk bij opname van één van beiden in een verpleeg- of verzorgingshuis. Een verzorgingshuis biedt zorg en huisvesting als men door ouderdom of ziekte echt niet meer zelfstandig kan wonen en voor zichzelf kan zorgen, ook niet met behulp van naasten, mantelzorg of thuiszorg. Een verpleeghuis is bedoeld voor intensieve zorg of zware medische behandelingen. In de Successiewet 1956 is voor de situatie dat niet langer wordt voldaan aan de criteria voor partnerschap als gevolg van opname in een verpleeghuis of verzorgingshuis vanwege medische redenen of ouderdom reeds een uitzondering opgenomen, die met ingang van 1 januari 2010 in werking is getreden. Met de onderhavige wijziging wordt thans ook een dergelijke uitzondering voor ongehuwd samenwonenden opgenomen in het algemene partnerbegrip in de AWR, zodat zij op gezamenlijk verzoek nog steeds aangemerkt kunnen worden als partners als bedoeld in artikel 5a, eerste lid, onderdeel b, van de AWR. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld, bijvoorbeeld tot wanneer het verzoek kan worden ingediend."*³

De uitzondering in het zevende lid van artikel 5a AWR is dus gebaseerd op de successiewet. In het jaar 2010 luidde artikel 1a van de Successiewet 1956, voor zover van belang, als volgt:

"1 In deze wet en de daarop berustende bepalingen worden twee personen als elkaars partner aangemerkt indien voldaan is aan de voorwaarden in de volgende leden. Iedere persoon kan op enig moment ten hoogste één partner hebben.

4 Indien twee personen ongehuwd zijn, zijn zij slechts elkaars partner indien zij gedurende de in het vijfde lid bedoelde periode:

a. beiden meerderjarig zijn;

³ Kamerstukken II 2010/11, 32 505, nr. 3.

- b. een gezamenlijke huishouding hebben gevoerd, blijkend uit een inschrijving in de basisadministratie persoonsgegevens of een daarmee naar aard en strekking overeenkomende administratie buiten Nederland op hetzelfde woonadres;
- c. een wederzijdse zorgverplichting hebben die is aangegaan bij een ten overstaan van een notaris verleden akte;
- d. geen bloedverwanten in de rechte lijn zijn, en
- e. niet met een ander aan de in de onderdelen a tot en met d genoemde voorwaarden voldoen.

8 Personen die partners waren op grond van het vierde en zesde lid kunnen, onder bij ministeriële regeling te stellen voorwaarden, ook nog als partners worden aangemerkt nadat de gezamenlijke huishouding tegen de wil van de betrokkenen is geëindigd, indien na het einde van de gezamenlijke huishouding met betrekking tot geen van beiden een derde persoon op grond van dit artikel als partner wordt aangemerkt of is aangemerkt."

Tijdens de parlementaire behandeling is het volgende over de uitzondering van het achtste lid gezegd:

"Als uitzondering op de voorwaarde dat de gemeenschappelijke huishouding tot aan het overlijden of de schenking heeft geduurd, is toegestaan dat de samenwoning is verbroken uitsluitend als gevolg van buiten de wil van de als partner aangemerkte personen gelegen redenen. Daarbij kan worden gedacht aan opname in een verzorgingshuis of verpleeginrichting."⁴

En:

"De voorwaarden voor wie nog als partner kan worden aangemerkt na beëindiging van de gezamenlijke huishouding tegen de wil van betrokkenen worden in een ministeriële regeling opgenomen, zodat geen aanvullend beleid op dit onderdeel nodig is. Het gaat hier om het volgende. Echtgenoten (die niet van tafel en bed zijn gescheiden) en geregistreerde partners zijn elkaars partner, ook als de gezamenlijke huishouding is verbroken. Bij ongehuwde partners moet de gezamenlijke huishouding tot aan het overlijden of de schenking hebben geduurd. Op grond van de wettelijke tekst moeten zij op hetzelfde adres zijn ingeschreven in de basisadministratie persoonsgegevens. Voor die groep zal een uitzondering gelden op de voorwaarde dat de gemeenschappelijke huishouding tot aan het overlijden of de schenking heeft geduurd. Die uitzondering zal gelden als de samenwoning is verbroken uitsluitend als gevolg van buiten de wil van de als partner aangemerkte personen gelegen redenen. In de Uitvoeringsregeling Successiewet 1956 zullen de voorwaarden worden opgenomen. Daarbij kan worden gedacht aan opname in een AWBZ-inrichting, zoals verzorgingstehuis of verpleeginrichting."⁵

En:

"Er zijn diverse bepalingen in het wetsvoorstel die leiden tot een wijziging van een ministeriële regeling. In de partnerdefinitie is een delegatiebepaling opgenomen om bij ministeriële regeling voorwaarden te stellen opdat partners, waarvan de samenwoning tegen hun wil verbroken is, toch nog als partner kunnen worden aangemerkt. Gedacht kan daarbij worden aan opname in een instelling op grond van een indicatie door het Centraal Indicatiecentrum Zorg (CIZ). Deze voorwaarden zullen in de Uitvoeringsregeling Successiewet 1956 worden opgenomen."⁶

In artikel 2 van de uitvoeringsregeling Schenk- en erfbelasting is uitvoering gegeven aan lid 8 van artikel 1a van de Successiewet 1956 (tekst 2010):

Artikel 2. *Uitbreiding partnerbegrip*

Van een eindiging van de gezamenlijke huishouding tegen de wil van de

⁴ Kamerstukken II 2008/09, 31 930, nr. 3.

⁵ Kamerstukken II 2008/09, 31 930, nr. 9.

⁶ Kamerstukken II 2009/10, 31 930, nr. 13.

betrokkenen in de zin van artikel 1a, achtste lid, van de wet is sprake bij:

- a. opname in een verpleeghuis ten gevolge van dwingende medische redenen;
- b. opname in een verzorgingshuis ten gevolge van dwingende medische redenen of ouderdom.

Dit artikel is bij invoering als volgt toegelicht:

*"Artikel 2 van de Uitvoeringsregeling schenk- en erfbelasting geeft uitwerking aan artikel 1a, achtste lid, van de Successiewet 1956 waarin wordt bepaald dat personen die op grond van artikel 1a, vierde en zesde lid, van de Successiewet 1956 als partners worden aangemerkt ook nog als partners aangemerkt kunnen worden nadat de gezamenlijke huishouding tegen de wil van de betrokkenen is geëindigd. artikel 2 van de Uitvoeringsregeling schenk- en erfbelasting bepaalt dat van een eindiging van een gezamenlijke huishouding tegen de wil van de betrokken personen sprake is in twee gevallen. Het betreft in de eerste plaats een opname in een verpleeghuis ten gevolge van dwingende medische redenen en in de tweede plaats een opname in een verzorgingshuis ten gevolge van dwingende medische redenen of ouderdom."*⁷

Uitwerking

Kern van de vraag is of de woonvorm waar de partner van belastingplichtige verblijft als verpleeghuis of verzorgingshuis is aan te merken. Als het antwoord daarop bevestigend is, dan is het fiscale partnerschap niet verbroken.

In de memorie van toelichting bij artikel 5a, zevende lid, AWR is een aanzet tot een definitie gegeven: *"Een verzorgingshuis biedt zorg en huisvesting als men door ouderdom of ziekte echt niet meer zelfstandig kan wonen en voor zichzelf kan zorgen, ook niet met behulp van naasten, mantelzorg of thuiszorg. Een verpleeghuis is bedoeld voor intensieve zorg of zware medische behandelingen."*⁸

Deze (brede) definitie kan worden ingekleurd aan de hand van de parlementaire geschiedenis van artikel 1a van de Successiewet 1956, waar artikel 5a, zevende lid, AWR op gebaseerd is. Hierbij valt op dat hardop is nagedacht over enkele objectief controleerbare criteria, maar dat deze criteria uiteindelijk, om welke reden dan ook, niet als wettelijke voorwaarde zijn opgenomen. Zo is geopperd de regeling van toepassing te laten zijn op AWBZ-instellingen of op opnames in een instelling op grond van een indicatie door het Centraal Indicatiecentrum Zorg.

Aangezien de objectief controleerbare criteria hun weg naar de wettekst niet gevonden hebben, mag worden aangenomen dat de wetgever bewust gekozen heeft voor een open norm. Oftewel, op basis van alle feiten en omstandigheden zal moeten beoordeeld worden of voldaan wordt aan artikel 5a, zevende lid, AWR.

Het stellen van een harde voorwaarde, zoals een CIZ-indicatie, past niet binnen deze open norm, maar is wel een duidelijke aanwijzing dat iemand niet meer zelfstandig thuis kan wonen. Oftewel, Bij een CIZ-indicatie mag worden aangenomen dat iemand niet meer zelfstandig thuis kan wonen. Een CIZ-indicatie mag echter niet als harde voorwaarde gesteld worden.

Een andere handvat kan gevonden worden in de zinsnede 'verpleeghuis of verzorgingshuis'. Dit impliceert dat er sprake moet zijn van een professionele instelling. Indien iemand bij familie of vrienden verblijft, kan niet gesteld worden dat er sprake is van opvang in een 'verpleeghuis of verzorgingshuis'. Zelfs als in deze situatie de noodzakelijke zorg geboden wordt, vindt de opvang plaats in de privésfeer.

⁷ Stcrt. 2009, nr. 20619, toelichting uitvoeringsregeling schenk- en erfbelasting, NR. DB 2009-175.

⁸ Kamerstukken II 2010/11, 32 505, nr. 3.

Om te kunnen beoordelen of een belastingplichtige of zijn partner onder artikel 5a, zevende lid, AWR valt, dienen de volgende twee vragen bevestigend beantwoord te worden:

1. Behoeft belastingplichtige of zijn partner meer (medische) zorg dan hij/zij thuis kan ontvangen?
2. Verblijft belastingplichtige of zijn partner in een professionele instelling die die noodzakelijke (medische) zorg wel biedt?

Men zou kunnen stellen dat de eerste vraag overbodig is. Niemand woont immers zonder reden in een (medische) instelling. Zeker niet als ze haar partner, waarmee ze voorheen samenwoonde, alleen moet achterlaten. De achterblijvende partner mag immers niet voor fiscaal partnerschap met een derde in aanmerking komen. De medische noodzaak van een verblijf in een verpleeghuis of verzorgingshuis is daarmee een gegeven.

In onderhavige casus heeft de partner van belastingplichtige 67 Awr 67 Awr Volgens het indicatiebesluit van het Centraal Indicatiecentrum Zorg heeft ze recht op wonen met intensieve begeleiding en intensieve verzorging. Deze professionele woonvorm biedt deze (medische) zorg. 24 uur per dag, 7 dagen per week.

Beide vragen zijn hiermee bevestigend beantwoord. Belastingplichtige en zijn partner voldoen daarmee aan de voorwaarden van artikel 5a, zevende lid, AWR en blijven dus fiscaal partner, na verhuizing van de partner naar de woonvorm voor lichamelijk gehandicapten.